

Sygn. akt IV KK 59/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziulewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Jolanta Grabowska

w sprawie **K. G.**

ukaranego za wykroczenie z art. 95 k.w.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 19 marca 2019 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 10 marca 2017 r., sygn. akt II W [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę K. G. przekazuje
Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W dniu 28 lutego 2017 r. Komendant Komisariatu Policji [...] w K. skierował do Sądu Rejonowego w K. wniosek o ukaranie K. G., zarzucając mu popełnienie wykroczenia polegającego na tym, że w dniu 3 stycznia 2017 r., około godziny 16²⁰ w K. na ul. R., na drodze publicznej w ruchu lądowym kierował pojazdem marki F. nr rej. [...] nie posiadając do tego uprawnienia, a także nie posiadał w trakcie kontroli wymaganych dokumentów w postaci dowodu rejestracyjnego oraz polisy OC pojazdu, tj. czynu z art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 3 ustawy o Kierujących pojazdami, z art. 95 k.w. w zw. z art. 38 pkt 2 i 3 ustawy - Prawo o ruchu drogowym (k. 15).

Sąd Rejonowy w K., na posiedzeniu dniu 10 kwietnia 2017 r., wydał wyrok nakazowy, sygn., akt II W [...], którym K. G. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu wnioskiem o ukaranie czynu, stanowiącego wykroczenie z art. 95 k.w. i za to na mocy powołanego przepisu wymierzył mu karę 2 500 zł grzywny. Na mocy art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 i 2 k.w. orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy, zobowiązując go na mocy art. 29 § 3 k.w. do niezwłocznego zwrotu prawa jazdy do Urzędu Miasta K.. Zasądził od obwinionego koszty sądowe (k. 17).

Wobec niewniesienia sprzeciwu przez żadną ze stron, wyrok Sądu Rejonowego uprawomocnił się w dniu 12 kwietnia 2017 r.

Od tego wyroku kasację złożył Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w całości na korzyść K. G. i **zarzucając** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.w., polegające na niesłusznym przyjęciu, że wina i okoliczności czynu zarzucanego obwinionemu, nie budziły wątpliwości co do wyczerpania przez niego znamion wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., polegającego na prowadzeniu przez niego w dniu 3 stycznia 2017 r. pojazdu bez posiadania do tego uprawnień, co w konsekwencji doprowadziło do rozpoznania sprawy na posiedzeniu i wydania wyroku nakazowego, wymierzenia za ten czyn kary grzywny w kwocie 2 500 zł oraz orzeczenia na podstawie art. 94 § 3 k.w. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy, podczas gdy w świetle dowodów dołączonych do wniosku o ukaranie, sąd powinien był powziąć wątpliwości co do wypełnienia wszystkich znamion wykroczenia

z art. 94 § 1 k.w., bowiem K. G. uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi miał zawieszony w okresie od 9 marca 2016 r. do dnia 9 września 2016 r. co oznacza, że w dacie przypisanego mu czynu posiadał on uprawnienia do kierowania nimi, natomiast nie mając przy sobie wymaganego dokumentu, w postaci prawa jazdy, potwierdzającego te uprawnienia, wyczerpał tylko znamiona wykroczenia z art. 95 k.w., zagrożonego karą grzywny do 250 zł i nie przewidującego możliwości orzeczenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, które to wątpliwości wyłączały dopuszczalność nakazowego trybu rozpoznania sprawy i nakazywały skierowanie sprawy na rozprawę celem przeprowadzenia postępowania dowodowego, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k. Należy podzielić pogląd Prokuratora Generalnego, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisu prawa procesowego wskazanego w zarzucie kasacji. Poza sporem jest, iż przepis art. 93 § 2 k.p.w. wymaga dla wydania wyroku w postępowaniu nakazowym, a więc na posiedzeniu bez udziału stron, aby okoliczności czynu i wina obwinionego nie budziły wątpliwości. Brak owych wątpliwości ma wynikać z załączonych do wniosku o ukaranie, a uznawanych przez sąd za ujawnione, materiałów dowodowych. Brak wskazanych wątpliwości oznacza, że nie ma ich zarówno odnośnie sprawstwa danego czynu, jak i winy obwinionego, z uwzględnieniem jego wyjaśnień, jak i innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lipca 2011 r., sygn. III KK 144/11, z dnia 7 listopada 2017 r., sygn. II KK 251/17). Z tego punktu widzenia w realiach sprawy brak było podstaw do wydania wyroku nakazowego.

Należy przede wszystkim zauważyć, że Sąd Rejonowy w K. uznał K. G. za „winnego czynu zarzucanego mu wnioskiem o ukaranie”. W opisie tego czynu zawarte było znamię „kierowania pojazdem bez posiadania uprawnień”, określone w art. 94 § 1 k.w. i ten przepis prawa materialnego został też powołany

w kwalifikacji prawnej wykroczenia, którego popełnienie zarzucono K. G.. Dlatego też wskazanie w wyroku, iż czyn stanowi wykroczenie „z art. 95 k.w.”, przy niezmienionym opisie samego czynu, należy traktować wyłącznie w kategoriach oczywistej omyłki.

Należy przy tym zauważyć, że z przepisu art. 9 § 1 k.w. wynika, w razie wyczerpania przez sprawcę jednym czynem znamion kilku wykroczeń, obowiązek stosowania przepisu przewidującego karę najsurowszą, w tym wypadku byłby to przepis art. 94 § 1 k.w. Nadto orzeczenie wobec K. G. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, które to rozstrzygnięcie oparte zostało o przepis art. 94 § 3 k.w. i było możliwe tylko „w razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1”, także dowodzi, że w istocie Sąd Rejonowy w K. uznał K. G. za winnego wykroczenia stypizowanego w art. 94 § 1 k.w. Sygnalizacyjnie można jedynie wskazać w tym miejscu, że jako „omyłkowe nie przywołanie w podstawie skazania i wymiaru kary art. 94 § 1 k.w.” została uznana opisana wyżej sytuacja w piśmie Sądu Okręgowego z dnia 21 września 2017 r. (k. 43 – 45 akt).

Trafnie wskazano, w uzasadnieniu kasacji, że dokonując analizy tak przypisanego zachowania, przez pryzmat wszystkich znamion wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., stwierdzić należy, iż istnieją poważne wątpliwości, czy to zachowanie K. G. rzeczywiście wypełniło ustawowe znamiona tego wykroczenia. Strona przedmiotowa wykroczenia opisanego w art. 94 § 1 k.w. polega bowiem na prowadzeniu na drodze publicznej pojazdu bez wymaganego uprawnienia. Przez brak wymaganych uprawnień należy rozumieć zarówno sytuację, gdy dana osoba w ogóle nie uzyskała uprawnień do prowadzenia pojazdu określonej kategorii w sposób wskazany w przepisach ustawy - Prawo o ruchu drogowym, utraciła je w wyniku cofnięcia i musi ponownie ubiegać się o uzyskanie takich uprawnień lub posiadając de facto takie uprawnienia nie może w danej chwili ich realizować i z nich korzystać z uwagi np. na ich czasowe „zawieszenie”, nie powodujące jednak ich definitywnej utraty. W realiach sprawy przyjęcie przez Sąd Rejonowy w K., iż K. G. swoim zachowaniem wyczerpał znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. nie znajduje oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Z informacji uzyskanej z Urzędu Miasta w K. wynika, że prawo jazdy kategorii B zostało zatrzymane K. G., w związku z przekroczeniem prędkości o więcej niż 50 km/h w obszarze zabudowanym na okres 6 miesięcy, tj. od dnia 9 marca 2016 r. do dnia 9 września 2016 r., przy czym dokument potwierdzający posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami tej kategorii, tj. prawo jazdy, zostało mu zwrócone w dniu 24 stycznia 2017 r. (k. 4). W istocie więc tylko we wskazanym wyżej okresie tj. od dnia 9 marca 2016 r. do dnia 9 września 2016 r. K. G. „nie posiadał uprawnień” do kierowania pojazdami mechanicznymi kategorii B. Natomiast po upływie tego okresu odzyskał je. Zatem zasadne jest przyjęcie, iż w dniu 3 stycznia 2017 r., wbrew stanowisku Sądu Rejonowego w K., posiadał on stosowne uprawnienia, tyle, że nie posiadał przy sobie dokumentu potwierdzającego posiadanie tych uprawnień, co nie jest wystarczające dla przyjęcia wypełnienia znamion z art. 94 § 1 k.w.

Taki sposób procedowania oraz oceny zgromadzonych materiałów, bez uwzględnienia dowodów, jak też stanowiska samego K. G., który w toku czynności sprawdzających w dniu 16 lutego 2017 r., przyznał się częściowo do popełnienia zarzucanego mu czynu, skorzystał z prawa do odmowy wyjaśnień, deklarując chęć złożenia wyjaśnień przed Sądem (zastosowanie trybu nakazowego uniemożliwiło mu złożenie takich wyjaśnień), nie pozwalał na przyjęcie „braku wątpliwości” co do sprawstwa obwinionego, jak i okoliczności czynu (poz. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2009 r., sygn. IV KK 60/09, Lex nr 524058).

Z powyższego wynika zatem, że uznanie przez Sąd Rejonowy w K., iż okoliczności czynu nie budzą wątpliwości oraz, że zachodzą wszelkie podstawy do wydania wyroku nakazowego, było nieuprawnione. Sąd ten winien był dostrzec, że istnieją na tyle istotne wątpliwości co do wypełnienia przez K. G. znamion wykroczenia stypizowanego w art. 94 § 1 k.w., że powinien był skierować sprawę do rozpoznania na zasadach ogólnych. Nie czyniąc tego rażąco naruszył wskazany w zarzucie kasacji przepis prawa procesowego. Wpływ tego uchybienia na treść prawomocnego wyroku jest oczywisty. Tylko przyjęcie, że zachowanie K. G. wyczerpało rzeczywiście, oprócz znamion wykroczenia z art. 95 k.w., także znamiona z art. 94 § 1 k.w., pozwalałoby na orzeczenie wobec niego kary grzywny w wysokości określonej w art. 24 § 1 k.w. tj. od 20 do 5 000 zł - w treści samego

przepisu art. 94 § 1 k.w. wysokość kary grzywny nie została określona, w przeciwieństwie do wykroczenia stypizowanego w art. 95 k.w., za które ustawodawca również przewidział karę grzywny, ale w maksymalnej kwocie 250 zł. Nadto orzeczenie wobec obwinionego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, zgodnie z treścią art. 94 § 3 k.w., jest możliwe tylko w razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 tego przepisu. Brak jest natomiast podstawy prawnej do orzekania o środku karnym tego rodzaju za przypisane obwinionemu wykroczenie z art. 95 k.w.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 535 § 5 k.p.k. orzekł jak w wyroku.